ODLOČBA KOMISIJE

z dne 19. maja 2006

o shemi za pomoč, ki jo ima Italija namen izvajati za perutninska podjetja – Program AIMA za perutninski sektor št. C 59/2001 (prej N 97/1999)

(notificirano pod dokumentarno številko C(2004) 1802)

(Besedilo v italijanskem jeziku je edino verodostojno)

(2007/52/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

po povabilu zainteresiranih strani k predložitvi ugotovitev v skladu z navedenim členom,

ob upoštevanju naslednjega:

I. POSTOPEK

(1) S pismom z dne 17. decembra 1999 (vpisanim v evidenco 22. decembra 1999) je stalno predstavništvo Italije pri Evropski uniji v smislu člena 88(3) Pogodbe obvestilo Komisijo o zadevnem ukrepu v zvezi z ukrepi združenja AIMA (*Agencija Republike Italije za kmetijstvo*) za pomoč italijanskemu perutninskemu trgu, na katerem sta poraba in prodaja občutno upadli zaradi „dioksinske krize leta“ 1999.

(2) S pismi z dne 8. avgusta 2000 (vpisanim v evidenco 9. avgusta 2000), 15. novembra 2000 (vpisanim v evidenco 21. novembra 2000), 27. februarja 2001 (vpisanim v evidenco 1. marca 2001) in 23. maja 2001 (vpisanim v evidenco 28. maja 2001) je stalno predstavništvo Italije pri Evropski uniji sporočilo Komisiji dodatne podatke, ki jih je ta zahtevala s pismi z dne 18. februarja 2000 (ref. AGR 5073), 2. oktobra 2000 (ref. AGR 25123), 10. januarja 2001 (ref. AGR 000449) in 24 aprila 2001 (ref. AGR 009825).

(3) S pismom z dne 30. julija 2001 je Komisija obvestila Italijo o sklepu, da sproži postopek iz člena 88(2) Pogodbe v zvezi z zadevno pomočjo.

(4) Sklep Komisije o sprožitvi postopka je bil objavljen v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* ([1]). Komisija je povabila zainteresirane strani k predložitvi ugotovitev v zvezi z zadevnim ukrepom.

(5) Italijanski organi so svoje ugotovitve predstavili s pismom z dne 24. oktobra 2001 (vpisanim v evidenco 26. oktobra 2001). Komisija ni prejela nobenih ugotovitev s strani drugih zainteresiranih strani.

([1]) UL C 254, 13.9.2001, str. 2.

II. OPIS

Pravna podlaga

(6) Nacionalni program ukrepov AIMA za leto 1999. Pravna podlaga za načrtovani ukrep pomoči je člen 3(1)(d) Zakona št. 610/82, ki agenciji AIMA dovoljuje „uporabo sredstev, ki izvirajo iz lastnega finančnega upravljanja, v zvezi z delovanjem notranjega trga in razpoložljivostjo (...), da zagotovi kmetijske prehrambene proizvode deželam v razvoju, ki jih izbere po dogovoru z Ministrstvom za zunanje zadeve in na podlagi mnenja državnega inštituta za prehrano.“

Ozadje:

(7) Nacionalna zveza za perutnino (UNA) je znotraj agencije AIMA (Agencija Republike Italije za kmetijstvo) spodbudila ukrepe na ravni trga za soočanje z resnimi posledicami dioksinske krize na področju porabe perutnine.

(8) Takoj (prim. pismo z dne 17. decembra 1999) po zavrnitvi agencije AIMA, da bi odkupila 17 000 ton neprodanega mesa – v vrednosti 40 milijard ITL (približno 20 milijonov EUR) – je UNA predlagala, da se del mesa (11 450 ton) pošlje na trg držav v razvoju in tam proda po ugodnih cenah: razliko med dejansko tržno vrednostjo blaga in njegovo prodajno ceno (približno 20 milijard ITL ali 50 % zdajšnje tržne vrednosti) mora izplačati AIMA.

(9) Na podlagi ugotovitev služb Komisije (prim. pismo z dne 18. februarja 2000), ki so menile, da je pomoč oblikovana predvsem kot nadomestilo za izvoz za kritje razlike med ceno perutnine v državah v razvoju in ceno na italijanskem trgu (pomoč je tako po naravi nezdružljiva s skupnim trgom, obveznostmi Skupnosti znotraj Mednarodne trgovinske organizacije in skupno ureditvijo trgov), se italijanski organi v pismu z dne 10. avgusta 2000 niso več sklicevali na prvotni namen pomoči, ampak so navedli, da se lahko izguba, ki so jo utrpeli italijanski proizvajalci perutnine, obravnava kot posledica izrednih dogodkov (in ne kot posledica običajnega tveganja na trgu) ter se zato lahko uporabi odstopanje, določeno v členu 87(2)(b) Pogodbe.

Ukrep:

(10) Zadevni program predvideva nadomestilo za proizvajalce perutnine po znižanju cen in upadu prodaje zaradi dioksinske krize in preplaha, ki se je razširil med potrošniki. Višina pomoči ustreza razliki med povprečnimi cenami v državah, ki jih ni prizadela dioksinska kriza, in cenami v Italiji v obdobju med junijem in julijem 1999 (to obdobje se upošteva pri izplačilih nadomestil). Povprečne cene v državah, ki jih kriza ni prizadela (brez Italije), so bile po mnenju italijanskih organov 137,89 EUR/100 kg v mesecu juniju in 132,35 EUR/100 kg v mesecu juliju. Razlika v cenah je tako 53,966 EUR/100 kg za mesec junij in 46,218 EUR/100 kg za mesec julij ([2]). Najvišja zneska pomoči sta 21 150 ITL (10,92 EUR)/100 kg in 15 400 ITL (7,95 EUR)/100 kg. Pomoč je odobrena za meso, proizvedeno in trženo v juniju in juliju 2001, največji skupni znesek pomoči pa je 10 329 138 EUR.

(11) Italijanski organi zagovarjajo te navedbe s poudarkom, da dioksinska kriza ni povzročila le upada proizvodnje in trženja (zaradi tržnih motenj po dogodku), ampak tudi velik padec porabe perutninskih proizvodov. Na podlagi podatkov, ki so jih zagotovili italijanski organi, je bila prodaja mesa po znižani ceni: 34 700 000 kg mesa v juniju 1999 (proti 52 000 000 kg v juniju 1998) in 30 200 000 kg (proti 51 000 000 kg v juliju 1998 ([3]) v juliju 1999. Ne glede na to, da je UNA uvedla preventivne ukrepe za preprečitev krize zaradi prekomerne proizvodnje perutninskega mesa (vključno z zakolom piščancev v marcu, ki bi v naslednjih mesecih dorasli), je dioksinska kriza preprečila doseganje zadovoljivih rezultatov na tem področju.

(12) V pismih z dne 21. novembra 2000 in 28. maja 2001 so italijanski organi želeli poudariti temeljno vlogo, ki so jo imela sredstva obveščanja v mesecih krize: preplah, ki so ga povzročila, je povečal padec porabe perutninskega mesa (v mesecu juniju je bila poraba nižja za 29,1 % kot v prejšnjem letu, v mesecu juliju za 10,1 %, v mesecu avgustu 16,2 % in v celem letu za 5,9 %). Upad povpraševanja je povzročil občutno znižanje cen, zlasti v juniju in juliju (–30 % in – 30,1 % glede na ista meseca v prejšnjem letu). Razen tega so morali italijanski proizvajalci, da bi odpravili težave, v juniju uskladiščiti 4 150 ton piščančjega mesa, 9 271 ton v juliju in 2 595 ton v avgustu, ker ga niso mogli dati na trg.

(13) Pomoč ne predvideva nobene odškodnine za izločitev živali ali proizvodov živalskega izvora, ki niso primerni za porabo ali prodajo.

Znesek pomoči:

(14) Predviden najvišji skupni znesek za pomoč je 20 milijard ITL (10 329 138 EUR).

Začetek sprožitve postopka

(15) Komisija je sprožila postopek iz člena 88(2) Pogodbe, ker je dvomila v združljivost sheme s skupnim trgom. Ta dvom je zadeval možnost enačenja zadevne pomoči s pomočjo, ki se izplačuje kot nadomestilo za izgube zaradi izrednega dogodka. Italijanski organi so se dejansko sklicevali na člen 87(2)(b) Pogodbe, ki določa, da je pomoč, namenjena za odpravo škode, ki so jo povzročili izredni dogodki, združljiva s skupnim trgom. To obvestilo obravnava dioksinsko krizo kot izredni dogodek.

(16) V Pogodbi pojem izredni dogodek ni opredeljen. Komisija uporablja to določbo za vsak posamezen primer, potem ko zadevni primer natančno oceni. V primeru dioksinske krize je v zvezi z živilskimi proizvodi in živalsko krmo, proizvedenimi v Belgiji, Komisija ob upoštevanju narave in obsega omejitev, ki jih je bilo treba uvesti za zaščito javnega zdravja v tej državi ([4]), sklenila, da gre za izredni dogodek v skladu s členom 87(2)(b) Pogodbe.

(17) V zvezi z opredelitvijo izrednega dogodka obstajajo še drugi precedensi zlasti v okviru različnih pomoči, odobrenih v Združenem kraljestvu ([5]) v zvezi s krizo zaradi bolezni BSE: Komisija je sklenila, da je to izreden dogodek, zlasti ob upoštevanju prepovedi izvoza govejega mesa in upada porabe govejega mesa zaradi negotovosti in nemira, ki so ju povzročili podatki o BSE. Vseeno je treba poudariti, da zgoraj navedeni primeri zadevajo države, ki so bile neposredno vpletene v pojav (BSE v Združenem kraljestvu in dioksin v Belgiji), in ne, kot v tem primeru, na državo, katere trg je bil prizadet zaradi zaskrbljenosti potrošnikov v zvezi z dioksinom.

([2]) V Italiji so bile znižane cene za posamezen mesec 83,924 EUR/100 kg in 86,132 EUR/100 kg.

([3]) Ti podatki zajemajo količino proizvodov, ki so jo kupile družine in skupnosti.

([4]) Prim. zlasti njene odločbe, sprejete v zvezi z državno pomočjo NN 87/99, NN 88/99, NN 89/99, N 380/99, N 386/99 in NN 95/99, N 384/99.

([5]) Prim. Državna pomoč N 299/96, N 290/96, N 278/96 in N 289/96.

(18) V navedenih primerih je Komisija proizvajalcem priznala odškodnino za izgubo, če sta izguba tržnih deležev in padec porabe posledica ne le družbenega preplaha, ampak tudi izrednih dejavnikov, ki so ovirali običajno prodajo zadevnih proizvodov (javni ukrepi skupaj z zelo neobičajnim obnašanjem potrošnikov in sredstev obveščanja). V navedenih odločitvah se je vedno lahko opazila neposredna in takojšnja povezava med dejavniki, ki so se obravnavali kot sestavni deli izrednega dogodka, in izgubami, ki so jih utrpela podjetja.

(19) Italijanski organi, ki jih je Komisija pozvala, da dokažejo povezavo med izgubo dohodka, ki so jo utrpeli kmetijski proizvajalci, in obstojem izrednega dogodka, zato da bi lahko odobrila odškodnino za takšno izgubo v skladu s členom 87(2)(b) Pogodbe, do zdaj niso uspeli zagotoviti prepričljive obrazložitve. Hitro širjenje družbenega preplaha, ki se je preoblikovalo v veliko motnjo trga, na katerem delujejo italijanski rejci, izgubo tržnih deležev in posledično zmanjšanje dobička glede na običajne razmere, samo po sebi ne predstavlja – na podlagi podatkov, ki so zdaj na voljo – izrednega dogodka v skladu s Pogodbo. Razen tega ni dokaza, ki bi kazal, da so nacionalni organi ali organi Skupnosti sprejeli ukrepe za zaustavitev prodaje.

(20) Tudi če se doseže sklep o obveznem priznavanju, da je bil „posreden“ vpliv v Italiji hujši kot v drugih evropskih državah zaradi občutljivosti prebivalstva v zvezi z varnostjo prehrane in obstoja gibanja z zelo kritičnim mnenjem glede proizvodnih sistemov na področju zootehnike, to zaenkrat ni dovolj za dokaz izredne narave zadevnega dogodka.

(21) Komisija se predvsem sprašuje, zakaj italijanski proizvajalci niso izkoristili takšnega položaja in povečali prodaje kmetijskih proizvodov v tujini (ali na nacionalnem ozemlju), ker Italija, v nasprotju z Belgijo, ni bila med državami, ki jih je neposredno prizadela dioksinska kriza.

(22) Drugi vidik, ki ga je treba pojasniti, je trditev italijanskih organov, po kateri so morali rejci zamrzniti neprodano meso (4 150,8 tone v juniju, 9 271,3 tone v juliju in 2 595,9 tone v avgustu). Na podlagi te trditve ni bilo mogoče izključiti možnosti, da bi lahko ta ukrep dopuščal poznejšo prodajo kmetijskih proizvodov, ki se niso prodali med krizo. V tem primeru bi bila izguba manjša od tiste, ki je bila prijavljena med preverjanjem zadeve. Razen tega Komisija ni mogla določiti količine neprodanega mesa zaradi upada povpraševanja, ki ga je povzročil strah pred prisotnostjo dioksina, in obsega prekomerne proizvodnje zaradi nepravilne ocene povpraševanja med poletjem.

(23) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija ne more izključiti možnosti, da ne gre le za pomoč, namenjeno le za izboljšanje finančnega položaja proizvajalcev, ne da bi ta prispevala k razvoju sektorja, ampak tudi za pomoč, odobreno le na podlagi cene, količine ali proizvodne enote, z drugimi besedami za pomoč, primerljivo s pomočjo za tekoče poslovanje, ki je zato nezdružljiva s skupnim trgom v smislu točke 3.5 Smernic Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem sektorju ([6]) (v nadaljevanju „Smernice“).

(24) Komisija je zato podvomila v obstoj povezave med izgubo dohodka, ki so ga utrpeli proizvajalci v italijanskem perutninskem sektorju, in obstojem izrednega dogodka ter v dejstvo, da bi lahko ta pomoč izpolnila pogoje za odobritev v smislu člena 87(2)(b) ali v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe (v zvezi s tem je treba omeniti, da ta pomoč ne pripomore k razvoju nekaterih gospodarskih dejavnosti) in za razglasitev združljivosti z eno od točk Smernic.

III. UGOTOVITVE ITALIJE

(25) V pismu z dne 24. oktobra 2001 (vpisanim v evidenco 26. oktobra 2001) so italijanski organi predvsem poudarili, da upad porabe perutninskih proizvodov v mesecih juniju, juliju, avgustu in v blažji obliki do konca decembra 1999 ni bil vključen v razpravo o odločitvi za sprožitev postopka.

(26) Glede na to, da Komisija ni podvomila v izgubo v prodaji in znižanje cen, so italijanski organi menili, da je treba le dokazati povezavo med to izgubo in dioksinsko krizo. To povezavo naj bi dokazalo dejstvo, da so se prve novice o „piščancu z dioksinom“ razširile 28. maja 1999 ob 19.00, nenaden upad prodaje pa se je začel v mesecu juniju 1999 (prodaja se je znižala za 29 % glede na junij leta 1998). Trend porabe v Italiji je bil sorazmeren s stopnjo družbenega preplaha, ki so ga povzročila sredstva obveščanja, prodaja se je zelo zmanjšala v obdobju prvega širjenja podatkov o dioksinu, julija se je nato povečala, ko je zanimanje medijev oslabelo, in se ponovno zmanjšala avgusta, potem ko je bila objavljena odločitev Evropske unije o podvojitvi najvišjega dovoljenega odmerka dioksina v nekaterih proizvodih. Od meseca septembra je zanimanje za dogodek v sredstvih javnega obveščanja upadlo in poraba perutninskih proizvodov se je postopno uredila.

([6]) UL C 232, 12.8.2000.

(27) Zato italijanski organi menijo, da ni mogoče zanikati povezave med družbenim preplahom, ki se je razširil po objavi podatkov o dioksinu v Belgiji, ter padcem porabe in cene.

(28) Zato je treba še vedno dokazati, da se lahko dioksinska kriza, ki se je pojavila v Italiji, obravnava kot izreden dogodek v smislu člena 87(2)(b) Pogodbe. Komisija je že priznala, da je dioksinska kriza izreden dogodek v primeru krize, ki je izbruhnila v Belgiji, ob upoštevanju narave in razsežnosti omejitev, uvedenih za zaščito javnega zdravja. Res je, da dioksinska kriza Italije ni neposredno prizadela; vseeno italijanski organi menijo, da ni mogoče zanikati dejstva, da je vpliv krize segel prek nacionalnih meja in prizadel tudi bližnje države, kot je Italija.

(29) Italijanski organi menijo, da je izreden dogodek v smislu člena 87(2)(b) Pogodbe vsak nepredvidljiv ali težko predvidljiv dogodek, kot so naravne nesreče. Zato se mora obravnavati dogodek sam po sebi in ne ukrepi, sprejeti za soočanje s kriznim položajem, ki so le posledica dogodka samega. Razen tega je Komisija v primeru BSE v Združenem kraljestvu priznala izreden značaj dogodka, pri čemer se je sklicevala na prepoved izvoza mesa, zlasti pa na padec porabe govejega mesa zaradi negotovosti in strahu, ki so ju sprožili podatki o BSE. Enak položaj je nastal v Italiji leta 1999 po preplahu zaradi dioksina. Prepoved izvoza v Združenem kraljestvu ni imela velikega vpliva na padec porabe, ker so tuji porabniki tudi brez te prepovedi v vseh primerih (tako kot angleški porabniki) zmanjšali porabo govejega mesa, kar je preprečilo kakršno koli drugo možnost za prodajo teh proizvodov v tujini. V primeru dioksina iz leta 1999 je treba dodati, da so vse tretje države v istem obdobju prepovedale uvoz perutninskega mesa s poreklom iz EU.

(30) Razlog, zakaj se italijanski proizvajalci niso usmerili na druge tuje trge ali zakaj niso uporabili italijanskega trga, leži zato v nadnacionalnosti dogodka, ki je v veliki meri segel prek meja Belgije.

(31) Dobički nekaterih italijanskih perutninskih podjetij v obdobju od junija do avgusta 1999 po mnenju italijanskih organov jasno kažejo to znižanje cen in zmanjšanje prodaje.

IV. PRAVNA OCENA

Obstoj pomoči

(32) V smislu člena 87(1) Pogodbe je, če vpliva na izmenjavo med državami članicami, s skupnim trgom nezdružljiva tista pomoč, ki jo v kakršni koli obliki odobrijo države ali se izplačuje iz državnih virov in ki zaradi dajanja prednosti nekaterim podjetjem ali proizvajalcem izkrivlja konkurenco ali pomeni nevarnost za njeno izkrivljanje.

(33) Člen 19 Uredbe Sveta (EGS) št. 2777/75 z dne 29. oktobra 1975 o skupni tržni ureditvi za perutninsko meso ([7]), ob upoštevanju določb, ki nasprotujejo zgoraj navedeni uredbi, določa, da se členi 87, 88 in 89 Pogodbe uporabljajo za proizvodnjo in trženje proizvodov, zajetih v tej uredbi.

(34) Načrtovani ukrep predvideva izplačilo javne pomoči nekaterim podjetjem, zadevna pomoč (ki znaša 20 milijard ITL) pa se na podlagi selekcije odobri rejcem, za katere se predvideva, da so utrpeli izgube zaradi dioksinske krize. Razen tega predvideni ukrep podpira nekatere vrste proizvodnje (na področju vzreje perutnine) in lahko vpliva na izmenjavo, ob upoštevanju deleža, ki ga ima Italija v skupni proizvodnji perutnine v Uniji (13,2 %). Leta 2001 je bruto proizvodnja perutnine v Italiji znašala 1 134 000 ton od skupno 9 088 000 ton v EU-15 ([8]).

(35) Zato se zadevni ukrep vključi v opredelitev državne pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe.

Združljivost pomoči

(36) Prepoved odobritve državne pomoči ni brezpogojna. V zadevnem primeru se italijanski organi sklicujejo na izjeme iz člena 87(2)(b) Pogodbe. Pogodba določa, da se lahko kot združljivi s skupnim trgom v smislu člena 87(2)(b), obravnavajo ukrepi, namenjeni za odpravo škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali drugi izredni dogodki.

(37) „Izreden dogodek“ ni opredeljen v Pogodbi, zato je treba še vedno preveriti, ali se lahko „dioksinska kriza“ v Italiji izenači z izrednim dogodkom v smislu člena 87(2)(b) Pogodbe.

([7]) UL L 282, 1.11.1975, str. 77.

([8]) Vir: Eurostat in Evropska komisija.

(38) V skladu s Smernicami Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem sektorju ([9]) je Komisija pri ocenjevanju pomoči, namenjene za nadomestilo izgub zaradi naravnih nesreč ali izrednih dogodkov, logično menila, da je treba pojma „naravna nesreča“ in „izreden dogodek“ iz člena 87(2)(b) Pogodbe razlagati omejeno, če spadata med izjeme glede na splošno načelo nezdružljivosti državne pomoči s skupnim trgom, ki ga določa člen 87(1). Do zdaj je Komisija kot naravne nesreče obravnavala potrese, snežne in zemeljske plazove in poplave. Med izredne dogodke sodijo vojna, notranji nemiri in stavke ter, z določenimi omejitvami in glede na razsežnost, večje jedrske ali industrijske nesreče in požari, ki povzročajo velike izgube. Po drugi strani Komisija kot izredni dogodek ni priznala požara, ki izbruhne v samo enem predelovalnem obratu in ga krije običajno poslovno zavarovanje. Na splošno Komisija ne priznava izbruha bolezni živali ali rastlin za naravno nesrečo ali izreden dogodek, čeprav je Komisija v enem primeru kot izredni dogodek dejansko priznala zelo razširjen izbruh dotlej neznane bolezni živali. Zaradi težavnega predvidevanja takšnih dogodkov bo Komisija še naprej posamezno ocenjevala predloge za dodelitev pomoči v skladu s členom 87(2)(b) Pogodbe in upoštevala svojo preteklo prakso na tem področju. Takšna analiza vsakega posameznega primera je zlasti potrebna v okviru pomoči, odobrene v občutljivem sektorju, kot je perutninski, v katerem lahko vsak ukrep, ki posega na trg, nasprotuje ukrepom, ki jih določa skupna ureditev trga.

(39) Komisija na splošno ne more sprejeti, da je kemična okužba živilskih proizvodov, namenjenih za človeka, kot v tem primeru, izreden dogodek v smislu člena 87(2)(b) Pogodbe. Nasprotno, nevarnost okužbe je posledica dejstva, da se višja kakovost ne zagotavlja v celotni živilski verigi.

(40) V primeru dioksinske krize v Belgiji se je za priznanje krize kot izrednega dogodka upoštevalo številne elemente. Komisija je upoštevala predvsem obsežnost ukrepov, izvršenih za boj proti krizi in zaščito človeškega zdravja, med katerimi so bili prepoved dajanja na trg in prodaje perutninskega mesa na drobno, prepoved izmenjave in izvoza nekaterih proizvodov živalskega izvora, ki so namenjeni za človeka in živali, v tretje države, uvedba pogojev, ki vključujejo spremljanje, sledljivost in nadzor zadevnih proizvodov ([10]). Razglasitev izrednega dogodka je zato temeljila na dveh elementih, in sicer objavi belgijskih organov in posledičnim sprejetjem nujnih ukrepov ter nezmožnosti prodaje proizvodnje, ki je belgijske proizvajalce potisnila v krizo. Takšna kriza se je, zaradi svojih značilnosti in vpliva na vpletene proizvajalce, jasno razlikovala od običajnih razmer in se ni uvrščala med običajne razmere za delovanje trga. Hitro širjenje družbenega preplaha med potrošniki in embargo, ki ga je več tretjih držav uvedlo za uvoz živali in proizvodov živalskega izvora iz Belgije, sta znatno prispevala k spodbujanju krize in se preoblikovala v resno motnjo trga, na katerem so delovali belgijski proizvajalci, izgubo tržnega deleža in posledično znižanje dobička, predvidenega za običajne tržne razmere.

(41) Kemična okužba proizvodov in upad prodaje sama po sebi nista zadostna za sklep, da ima dogodek izredne značilnosti, ki izvirajo iz kombinacije pomembnih omejevalnih ukrepov za trženje in izvoz teh proizvodov ter upada prodaje in znižanja cen. Družbeni preplah in odziv potrošnikov ob okužbi perutninskega mesa z dioksinom sta le prispevala k izredni naravi dogodka.

(42) V primeru italijanskih proizvajalcev se ugotavlja, da ni bil uveden noben omejevalni ukrep za prodajo in izvoz ter noben omejevalni ukrep za zaščito zdravja potrošnikov, ker kriza države neposredno ni prizadela. Edini nepredvidljiv in tržno moteč dejavnik je bilo širjenje družbenega preplaha in odziv potrošnikov na okužbo, do katere je prišlo drugje.

(43) Položaja v Italiji ni mogoče izenačiti s položajem v državah, ki jih je kriza prizadela neposredno; dioksinska kriza je bila razglašena za izreden dogodek v Belgiji in ne za splošen izreden dogodek. Kot je bilo poudarjeno v odstavkih 35 do

([9]) UL C 28, 1.2.2000, str. 2.

([10]) Ti ukrepi so se preoblikovali v tri odločbe Komisije: Odločba Komisije 1999/363/ES z dne 3. junija 1999 o ukrepih za zaščito nekaterih proizvodov živalskega izvora, namenjenih za človeka ali živali, pred okuženo z dioksinom (UL L 141, 4.6.1999, str. 24). Ti ukrepi zadevajo predvsem perutninsko meso in vse perutninske proizvode, kot so jajca in jajčni proizvodi, maščobe, živalske beljakovine, primarne surovine, ki so namenjene za prehrano, itd. Odločba Komisije 1999/368/ES z dne 4. junija 1999 in Odločba Komisije 1999/389/ES z dne 11. junija 1999 o ukrepih za zaščito govejih ali prašičjih proizvodov, namenjenih za človeka ali živali, pred okužbo z dioksinom (UL L 142, 5.6.1999, str. 46 in UL L 147, 12.6.1999, str. 26). Ti ukrepi zadevajo predvsem goveje in svinjsko meso ter mleko in vse mlečne izdelke.

38 kemična okužba živilskih proizvodov, namenjenih za človeka, ali širjenje družbenega preplaha sama po sebi nista izreden dogodek v smislu člena 87(2)(b) Pogodbe.

(44) Italijanski organi so se sklicevali tudi na prvo krizo BSE v Združenem kraljestvu. V tem primeru je bil vzrok za izreden položaj na področju govejega mesa popolna prepoved izvoza živih živali in govejega mesa iz Združenega kraljestva v evropske države in tretje države. Vpliv tržnih ukrepov, sprejetih zaradi BSE, je zato v Združenem kraljestvu dosegel razsežnost, kot je še ni bilo. Med ukrepi, sprejetimi kot odziv na takšno krizo, Komisija navaja popoln embargo za britansko meso in tudi vse mesne proizvode, ki so lahko del človeške ali živalske prehrambene verige, ter upad notranje porabe mesa, kot ga še ni bilo. Upad porabe je bil povezan s strogimi tržnimi omejitvami, kar je ustvarilo položaj, ki se lahko opredeli kot izjemen.

(45) Razen tega je Komisija v najnovejših primerih BSE v Evropi ([11]) poudarila, da padec prodaje in dohodka ni izreden dogodek. Upad prodaje se obravnava kot posledica izrednega dogodka, do katerega pride zaradi redke kombinacije različnih dogodkov. Kot v zgoraj navedenih primerih je bila pomoč za preprečevanje posledic izrednega dogodka v smislu člena 87(2)(b) Pogodbe odobrena v neposredno prizadetih državah, v katerih so različni dejavniki prispevali k izredni naravi krize, kot so: izjemno negativen vpliv na evropske kmetijske proizvajalce, družbeni preplah, ki se je razširil med potrošniki, in embargo, ki ga je več tretjih držav uvedlo za živali in mesne proizvode, ki izvirajo iz EU, ter niz nesreč, ki jih rejci niso mogli več nadzorovati ter so prispevale k zaostritvi kriznega položaja in širjenju strahu med potrošniki. To se je preoblikovalo v veliko motnjo trga, na katerem delujejo evropski proizvajalci, s posledično izgubo tržnih deležev in znižanjem dobička, predvidenega za običajne razmere na trgu.

(46) Pomemben elementa, ki ga je Komisija upoštevala za priznavanje navedene krize kot izrednega dogodka, je stabilnost in ravnovesje trga govejega mesa pred izbruhom krize. Vendar to, kot je dokazano v nadaljevanju (prim. odstavke 52 do 55 spodaj) in kot so izjavili sami italijanski organi (prim. pismi z dne 28. avgusta 2000 in 15. novembra 2000), ni veljajo za italijanski piščančji trg, ki je že zabeležil prekomerno proizvodnjo in znižanje cen.

([11]) Prim. pomoči N 113/A/2001 (Odločba SG 01.290550 z dne 27. julija 2001), N 437/2001 (Odločba SG 01290526D z dne 27. julija 2001), N 657/2001 (Odločba SG 01292096 z dne 9. novembra 2001) in NN 46/2001 (Odločba SG 01.290558 z dne 27. julija 2001).

(47) V vseh zgoraj navedenih primerih, zlasti tistih, ki so jih navedli italijanski organi, je izreden dogodek nastal v prizadeti državi in je povzročil sprejetje omejevalnih ukrepov, ukrepov za tržni nadzor in zdravstvenih ukrepov, s katerimi se povezuje upad prodaje in cen zadevnih proizvodov.

(48) Razen tega mora imeti izreden dogodek vsaj značilnosti dogodka, ki se po svoji naravi in vplivu na prizadete izvajalce odločno razlikuje od običajnih pogojev in se ne umešča med običajne pogoje za delovanje trga. Sama nepredvidljivost dogodka ali težavnost njegovega napovedovanja je lahko en element izrednega dogodka, vendar sama po sebi ni zadostna za razglasitev dogodka kot „izrednega“ v smislu člena 87(2)(b) Pogodbe.

(49) V zadevnem primeru se domneven padec prodaje ne razlikuje od drugih dogodkov, ki vplivajo na povpraševanje, kot je na primer zaprtje izvoznega trga. Takšen dogodek je prav tako nepredvidljiv, vendar se uvršča med običajna tržna tveganja podjetja in nima nobene značilnosti izjemnega dogodka v smislu člena 87(2)(b) Pogodbe.

(50) Italijanski organi menijo, da italijanski proizvajalci niso imeli drugih prodajnih možnosti, ker se je kriza razširila daleč prek belgijskih meja, zmanjšanje porabe perutninskega mesa pa se je zabeležilo po vsej Evropi.

(51) Po podatkih, ki jih ima Komisija, je izvoz perutnine znotraj Skupnosti v mesecih juniju in avgustu leta 1999 ostal nespremenjen glede na letni trend in se je celo povečal glede na leto 1998. Izvoz znotraj Skupnosti je po njihovih podatkih v juliju višji od trenda, zabeleženega za leto 1999 in za julij predhodnega leta. Čeprav to ne zadostuje za prodajo celotnega presežka neprodanih proizvodov, ki so ga prijavili italijanski organi, je takšno povečanje zmanjšalo vpliv krize na proizvajalce, ker jim je omogočalo, da del proizvodov prodajo na trgu Skupnosti. Italijanski organi niso predložili nobene številke za potrditev odsotnosti drugih prodajnih možnosti na trgu Skupnosti in so se omejili na trditev, da so zaradi krize tudi druge države zmanjšale porabo piščančjega mesa. Vendar bi se lahko po mnenju istih organov za določitev primerljivih cen (prim.

odstavek 7 zgoraj) upoštevale nekatere države (kot so Danska, Grčija, Španija, Irska, Avstrija, Portugalska, Finska, Švedska, Združeno kraljestvo), ker jih kriza ni prizadela. Zato bi se lahko vsaj del te presežne proizvodnje izvozil v te države.

(52) Razen tega je treba, ob upoštevanju politike, ki jo je sprejela Komisija v zvezi z uporabo člena 87(2)(b) Pogodbe v kmetijskem sektorju, izključiti vsako previsoko nadomestilo za izgube.

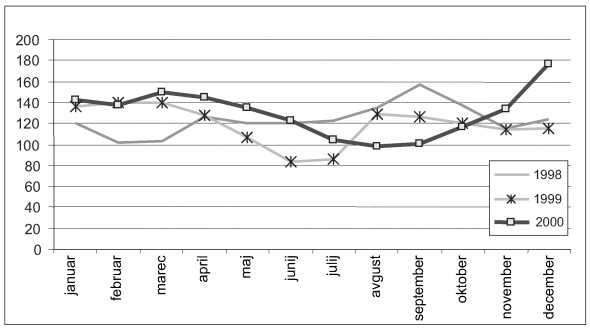
(53) Mehanizem nadomestil, ki so ga predvideli italijanski organi, temelji na pomoči za meso, proizvedeno in trženo v mesecih juniju in juliju 1999, ki je izračunana na podlagi razlike med povprečnimi cenami v državah, ki jih ni prizadela kriza, in povprečnimi cenami v Italiji. Ta razlika je po mnenju italijanskih organov 53,966 EUR/100 kg za mesec junij in 46,218 EUR/100 kg za mesec julij. Pomoč znaša 21 150 ITL (ustreza 10,92 EUR)/100 kg in 15 400 ITL (7,95 EUR)/100 kg.

(54) Ta metoda izračuna ima dve težavi. Prva zadeva trditev italijanskih organov, da so morali rejci zamrzniti neprodano meso ([12]). To bi omogočalo poznejšo prodajo perutninskih proizvodov, ki se niso prodali v obdobju krize, in izguba bi bila bolj omejena od izgube, ki je bila prijavljena med preverjanjem zadeve. Italijanski organi niso v zvezi s to točko pripomnili ničesar. Zato ni izključena nevarnost previsokega nadomestila za izgube zaradi preložene prodaje dela proizvodov po verjetno običajnih cenah. Razen tega so italijanski organi izjavili, da je bilo meseca junija 1999 zaklanih piščancev za 43 170,1 tone mesa, v juliju pa za 47 485,9 tone, skupaj 90 656 ton (prim. pismo z dne 15. novembra 2000), medtem ko je bilo v juniju 1999 prodanih 34 700 000 kg mesa, v juliju pa 30 200 000 kg, to je 64 900 ton. V juniju je bilo zamrznjenih 4 150,8 tone mesa, v juliju pa 9 271,3 tone, kar je skupaj 13 422,1 tone. Italija ni zagotovila nobenih dokazov o tem, kje je del proizvedenega mesa, ki ni bil prodan in zamrznjen in za katerega ni mogoče izključiti porabe v druge tržne namene.

(55) Italija se sklicuje tudi na povprečne cene v drugih evropskih državah, ki jih ni prizadela kriza, pri čemer ne upošteva dejstva, da so cene v Italiji padale že pred junijem 1999, in nihanj v trendih cen za piščančje meso. Ta trend za leta 1998, 1999 in 2000 ([13]) v Italiji je prikazan na naslednjem grafu:

Cena na trgu po mesecih za cele piščance, v

EUR/100 kg

(56) Glede na izjavo italijanskih organov je sektor perutninskega mesa že utrpel prekomerno proizvodnjo in zato so se marca proizvajalci odločili, da pobijejo del piščancev, namenjenih za zakol v aprilu in maju, za znižanje ponudbe mesa v juniju za 4,8 %. Zaradi dioksinske krize, po mnenju italijanskih organov, 10 % junijske proizvodnje ni šlo v zakol in bilo dane na trg, ampak je bilo to preloženo na meseca julij in avgust, kar je povečalo ponudbo v teh dveh mesecih. Na podlagi podatkov, ki so na voljo Komisiji, se je v februarju, marcu in aprilu število piščancev, danih v vzrejo, dejansko povečalo, zaradi česar se je po ocenah proizvodnja v juniju povečala za 5,6 %.

(57) Podatki, ki se sklicujejo na zakol piščancev v obdobju od maja do avgusta 1999 v primerjavi z istimi meseci predhodnega leta, kažejo, da je bilo v maju 1999 zabeleženo povečanje zakola in tako tudi ponudbe piščancev za skoraj 9 %, da se je v juniju 1999 ponudba glede na junij predhodnega leta zmanjšala za 10 %, v juliju pa je bilo število zaklanih piščancev skoraj za 10 % višje kot v juliju 1998. Trend rasti ponudbe se je nadaljeval v mesecu avgustu 1999 (+ 6,5 %). Glede na to, da cene navadno sledijo gibanju ponudbe, se lahko sklepa, da so se cene zaradi prekomerne proizvodnje v primerjavi z aprilskimi cenami, ki so že bile nižje od evropskega povprečja, znižale. Zato bi primerjava med cenami piščancev v Italiji v juniju in juliju ter povprečjem cen v državah, ki jih ni prizadela dioksinska kriza, povzročila previsoko oceno domnevne vrednosti piščancev v Italiji.

(58) Glede na nihanje cen piščancev v Italiji in trend upadanja cen že pred izbruhom dioksinske krize primerjava med prodajnimi cenami v juniju 1999 in juniju 1998 ne bi bila pravilna in ne bi odražala prekomerne proizvodnje, ki je že vplivala na piščančji trg v Italiji, in posledičnega, že zabeleženega znižanja cen. Izjava italijanskih organov, da so proizvajalci že sprejeli ukrepe za sanacijo trga z vnaprejšnjim pobojem piščancev, ki bi morali v zakol v aprilu in maju, v mesecu marcu za zmanjšanje ponudbe v mesecih juniju in juliju, je v nasprotju s podatki o številu

([12]) Prim. pismo z dne 23.5.2001, v katerem so italijanski organi izjavili, da so morali proizvajalci zamrzniti 4 150,8 ton v juniju, v juliju 9 271,3 ton in 2 595,9 ton v avgustu.

([13]) Podatki v zvezi z izvozom znotraj Skupnosti za vse perutninsko meso (v teži klavnih trupov).

piščancev za vzrejo in tako z oceno proizvodnje, ki kaže na povečanje ponudbe v mesecu juniju in blago zmanjšanje (1,6 %) v mesecu juliju. Na podlagi teh elementov je vsako napovedovanje prodajnih cen za junij in julij 1999 (v primerjavi s cenami junija 1998 ali cenami, zabeleženimi v evropskih državah, ki jih ni prizadela dioksinska kriza) tvegano.

(59) Komisija lahko zato sklene, da se ukrep, ob upoštevanju dejstva, da družbeni preplah sam po sebi ne pomeni izrednega položaja v smislu člena 87(2)(b) Pogodbe in da lahko metoda za izračun izgub, ki so jo predlagali italijanski organi, povzroči previsoko oceno izgub, ki so jih utrpeli proizvajalci piščančjega mesa v Italiji, ne more obravnavati kot združljiv s skupnim trgom na podlagi člena 87(2)(b).

(60) Tudi s preverjanjem pomoči v skladu s členom 87(3) Pogodbe ni mogoče priti do sklepa, da je ta združljiva s skupnim trgom. Prav tako se ne uporablja člen 87(3)(a), ker pomoč ni namenjena za spodbujanje gospodarskega razvoja regij, kjer je življenjski standard neobičajno nizek ali kjer prevladuje huda oblika podzaposlenosti.

(61) Kar zadeva člen 87(3)(b), zadevna pomoč ni namenjena spodbujanju uresničevanja pomembnega projekta skupnega evropskega interesa ali odpravljanju resne motnje v gospodarstvu države članice.

(62) V skladu s členom 87(3)(d) Pogodbe zadevna pomoč ne velja za cilje, navedene v njem.

(63) V skladu s členom 87(3)(c) Pogodbe se, ob upoštevanju, da so italijanski organi zadevni zakon pravilno priglasili v skladu s členom 88(3), za njegovo vrednotenje uporabljajo predpisi Smernic Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem sektorju ([14]) (v nadaljevanju: Smernice). Namreč, v skladu s točko 23.3 Smernic se te smernice uporabljajo od 1. januarja 2000 za nove oblike državne pomoči, vključno s pomočjo, ki so jo države članice že priglasile in o kateri Komisija še ni sprejela odločitve.

(64) Pomoč, ki je namenjena za nadomestilo za izgube dohodka zaradi bolezni živali, je zajeta v točki 11.4. Odškodnina lahko vključuje razumno nadomestilo za izgubo dobička, pri čemer je treba upoštevati težave, ki so povezane z nadomestitvijo živali ali ponovnim sajenjem, in karanteno ali druge karence, ki jih odredijo ali priporočajo pristojni organi, da se omogoči odprava bolezni, preden se nadomesti živali ali kulture. To je pogoj, ki je potreben za odobritev pomoči in obvezen zakol živali po ukazu zdravstvenih/veterinarskih organov, v okviru načrta za preprečevanje in premagovanje bolezni živali.

(65) Iz priglašenih ukrepov se lahko jasno sklepa, da zdravstveni/veterinarski organi niso izdali nobenega naloga za zakol živali v okviru načrta za preprečevanje in premagovanje bolezni živali, ker kemična okužba ni zadevala italijanskih podjetij. Ta ukrep zato ne izpolnjuje pogojev iz točke 11.4 Smernic.

(66) Ob upoštevanju zgoraj navedenega pomoči za podjetja, ki delujejo na področju proizvodnje perutnine, ni mogoče obravnavati kot pomoč, namenjeno za nadomestilo škode, nastale zaradi izrednega dogodka, v smislu člena 87(2)(b), ali kot pomoč, ki je upravičena do odstopanj iz člena 87(3). Zadevna pomoč je zato obravnava kot pomoč za tekoče poslovanje, ki je nezdružljiva s skupnim trgom v skladu s točko 3.5 Smernic ([15]).

(67) Razen tega pomeni ta pomoč tudi kršitev predpisov Uredbe Sveta (EGS) št. 2777/75 z dne 29. oktobra 1975 o skupni tržni ureditvi za perutninsko meso, ki določa, da se za proizvode iz člena 2 te Uredbe lahko odobrijo samo naslednji ukrepi: ukrepi, ki spodbujajo boljšo organizacijo proizvodnje, predelave in trženja; ukrepi za izboljšanje kakovosti; ukrepi, ki omogočajo kratkoročne in dolgoročne napovedi na podlagi uporabljenih proizvodnih sredstev; ukrepi, ki omogočajo zasledovanje gibanja tržnih cen. Razen tega se lahko za upoštevanje omejitev prostega pretoka, ki izhajajo iz uporabe ukrepov za boj proti širjenju bolezni živali, v skladu s postopkom iz člena 17 sprejmejo izredni ukrepi za podporo trgu, ki so ga prizadele take omejitve. Navedeni ukrepi se lahko sprejmejo le v obsegu in za tako obdobje, kot je nujno za podporo takemu trgu. V zadevnem primeru ni bil sprejet za Italijo nobeden od navedenih ukrepov; zato se vsaka druga javna pomoč lahko odobri le v skladu s členi 87–89 Pogodbe. Kot je navedeno v prejšnjem odstavku, zadevna pomoč ni v skladu s predpisi, ki urejajo državno pomoč in zato ni združljiva s skupnim trgom.

([14]) UL C 28, 1.2.2000, str. 2.

([15]) Sodba Sodišča prve stopnje z dne 8. junija 1995 v zadevi T 459/1993 (*Siemens SA – Komisija Evropskih skupnosti*), Zbirka. [1995] str. 1675.

V. **SKLEPI**

(68) Glede na zgoraj navedeno lahko Komisija sklene, da je pomoč, predvidena v programu AIMA za perutninski sektor, državna pomoč v smislu člena 87(1), ki ni upravičena do nobenega odstopanja iz člena 87(2) in iz člena 87(3).

(69) Ker je bil program priglašen v skladu s členom 88(3) Pogodbe, ki določa, da lahko država članica začne izvajati načrtovani ukrep šele potem, ko ga odobri Evropska komisija, ni treba zahtevati vračila pomoči–

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Pomoč, ki jo ima Italija namen odobriti na podlagi Nacionalnega programa ukrepov AIMA za leto 1999, je nezdružljiva s skupnim trgom.

Italija ne more izvajati zadevne pomoči.

Člen 2

Italija bo Komisijo obvestila o ukrepih, ki jih je sprejela za uskladitev s to odločbo, v dveh mesecih od dne vročitve te odločbe.

Člen 3

Ta odločba je naslovljena na Republiko Italijo.

V Bruslju, z dne 19. maj 2006.

Za Komisijo

Franz FISCHLER

Član Komisije